

Załącznik do Uchwały Nr ...
Rady Miejskiej w Radłowie
z dnia 30 grudnia 2024 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA 2025 DLA GMINY RADŁÓW**

I. WPROWADZENIE

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Zadania określone w Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych oraz skierowane są do wszystkich mieszkańców Gminy Radłów.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dn. 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Zadania te obejmują:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1939) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii. W gminnym programie uwzględnia się działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty, a także diagnozę w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących. W ramach gminnego programu w szkołach i placówkach systemu oświaty są realizowane w szczególności działania o potwierdzonej skuteczności lub oparte na naukowych podstawach prowadzone w zakresie działalności, o której mowa w art. 10 ust. 2a Ustawy.

Elementem niniejszego Programu są również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

W celu realizacji ww. zadań opracowano Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2025 r. (zwany dalej Gminnym Programem). Program wykazuje komplementarność z działaniami realizowanymi w ramach Programu „Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Radłów na lata 2021-2027” oraz wpisuje się w cel operacyjny określony w Narodowym Programie

Zdrowia, który obejmuje profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Ustawy:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151)
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz.1939);
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz.1673);
4. Ustawa z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (t.j. Dz.U. z 2024 r.poz. 1670).;
6. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 799).

Programy krajowe:

1. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025, przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r.
2. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030, przyjęty Uchwałą nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r.

Programy regionalne:

1. Małopolski Program Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026.

III. DIAGNOZA

Według Światowej Organizacji zdrowia alkohol znajduje się na trzecim, a w Europie na drugim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 różnych typów chorób i urazów wiąże się z jego spożywaniem.¹

Średnia spożycia alkoholu w Polsce jest najwyższa od lat – według danych GUS w Polsce na jednego mieszkańca przypadało w 2021 roku średnio 11,7 litra czystego alkoholu etylowego.² Z najnowszych badań wynika także, że nadużywanie alkoholu dotyczy około 12% Polaków. Z kolei 4-5 mln osób w naszym kraju jest uzależnionych od alkoholu. Osób żyjących w zasięgu społecznie negatywnych skutków alkoholizmu jest około 12 mln.

Kobiety piją mniej alkoholu niż mężczyźni, a także rzadziej go nadużywają, jednak następstwa zdrowotne występują u nich przy mniejszych dawkach łącznych występują u nich częściej niż u mężczyzn.³

Dane Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (dawniej PARPA) wskazują, iż w Polsce wśród spożywanych napojów alkoholowych najwyższy odsetek stanowi piwo. W 2022 roku spożycie piwa w litrach na 1 mieszkańca kraju wynosiło 92,7 litra.

¹ <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs349/en/index.html>.

² <http://www.parpa.pl/index.php/badania-i-informacje-statystyczne/statystyki>

³ <http://www.parpa.pl/download/rozdzial03.pdf>

Z diagnozy problemu uzależnień przeprowadzonej w Gminie Radłów na potrzeby opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2020-2027- spośród wszystkich rodzin korzystających z pomocy MGOPS w Radłowie w roku 2019 tylko 1,5% stanowiły rodziny objęte pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu. Jak wynika z danych M-GOPS w Radłowie problem alkoholowy wśród klientów MGOPS w Radłowie, nie jest duży oraz na przestrzeni ostatnich 3 lat, zdecydowanie zmalała liczba rodzin objętych pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu. W roku 2018 pomocą było objętych 13 rodzin, w 2017 8 rodzin, a w 2019 roku liczba rodzin objętych pomocą spadła do 3 rodzin.⁴ Mając na uwadze charakter problemu jakim jest uzależnienie od alkoholu, należy jednak przyjąć, że dane te nie w pełni odzwierciedlają stan faktyczny. Uzależnienie to problem często ukrywany w środowisku rodzinnym osoby uzależnionej, część osób także nie korzysta ze wsparcia, nie będąc klientem MGOPS w Radłowie- nie została wciągnięta w „sieć wsparcia”.

Województwo małopolskie zaliczane jest do jednego z regionów o najniższym wskaźniku występowania zjawiska narkomanii. Średnio 13,2% respondentów przyznaje się do palenia marihuany, (około 5,6% okazjonalnie).LSD 1,5%, 0,7% środki wziewne, 1,1% inne. 75% mieszkańców województwa deklaruje, iż nie używa żadnych środków odurzających i psychotropowych. Tylko 1,2% osób badanych przyznaje, że środki takie przyjmuje bardzo często (kilka razy w tygodniu). Niestety narkomania jako zjawisko społeczne staje się problemem społecznym, gdyż obejmuje swym zasięgiem około 15,0% badanej populacji, a wiek inicjacji przypada na okres największego nasilania się postaw nonkonformistycznych i buntowniczych młodzieży. Widoczny jest przede wszystkim niewystarczający poziom edukacji oraz brak systemu zbierania danych i rozpoznania zjawiska. Wśród klientów MGOPS w Radłowie nie ma osób dotkniętych narkomanią.⁵

Wyniki ogólnopolskich badań, zrealizowanych w 2019 roku przez Instytut Psychiatrii i Neurologii na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii (ESPAD – European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs), wskazują, iż chociaż raz w ciągu całego swojego życia alkohol piło 84% uczniów w wieku 15–16 lat i 96% uczniów w wieku 17–18 lat. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 47% 15–16-latków i 76% 17–18-latków. Jak wynika z badań napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, podobnie jak ma to miejsce w dorosłej części społeczeństwa. Napoje alkoholowe to najpowszechniej używana substancja psychoaktywna przez młodzież, podobnie jak ma to miejsce w świecie dorosłych w naszym kręgu kulturowym. W tym zakresie badanie z 2019 r. potwierdziło pozytywne tendencje ujawnione w poprzednich badaniach. Rozpowszechnienie picia wykazuje trend spadkowy. W ostatnich latach podobnie jest z formami picie ekscesywnego. Spadają także frakcje badanych deklarujących łatwy dostęp do napojów alkoholowych, zmniejsza się ekspozycja na propozycje alkoholu oraz zakupy napojów alkoholowych. Badani w coraz większych odsetkach oceniają picie alkoholu jako zachowanie ryzykowne. Powoli przeformułują swoje entuzjastyczne oczekiwania wobec alkoholu. Dynamika wszystkich tych tendencji pozostawia jednak wiele do życzenia.

⁴ /Gminny_Program__Przeciwdziałania_Przemocy_w_Rodzinie_2021-2026_.pdf

⁵ /Gminny_Program__Przeciwdziałania_Przemocy_w_Rodzinie_2021-2026_.pdf

Mimo tendencji spadkowej wskaźników picia alkoholu przez gimnazjalistów, rozpowszechnieniu picia w tej grupie daleko jeszcze do spełnia postulatów abstynencyjnego paradygmatu profilaktyki adresowanej do niepełnoletnich. Biorąc pod uwagę coraz bardziej liberalne podejście rodziców do picia alkoholu przez ich pociechy można obawiać się o trwałość pozytywnego trendu w rozpowszechnieniu picia przez młodzież.⁶

W listopadzie 2022 r. w Gminie Radłów przeprowadzono **„Diagnozę problemów społecznych na terenie Gminy Radłów”**, dotyczącą problemów społecznych związanych z: nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, uzależnień behawioralnych, przemocy w rodzinie oraz w środowisku szkolnym.

W badaniu łącznie wzięło udział 216 osób. Dane dotyczące lokalnych problemów społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych wśród trzech grup reprezentujących trzy lokalne środowiska:

- dorośli mieszkańcy (100 osób)
- dzieci i młodzież szkolna (98 osób)
- sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu (18 osób)

Zróznicowany dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk. Ponadto wyniki ankiety przyczyniły się do poznania wiedzy i świadomości uczniów na temat uzależnień. Analiza uzyskanych danych pozwoliła na zobrazowanie skali zagrożeń w Gminie Radłów, a także zaplanowanie odpowiednich działań wychowawczych, informacyjno–edukacyjnych oraz profilaktycznych i terapeutycznych dostosowanych do zaobserwowanych problemów.

Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- zidentyfikowania problemów uzależnień wśród dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców,
- zidentyfikowania problemu przemocy w rodzinie,
- zidentyfikowanie problemu przemocy rówieśniczej i szkolnej wśród uczniów z Gminy Radłów,
- zidentyfikowanie skali problemów uzależnień behawioralnych wśród uczniów oraz dorosłych mieszkańców gminy,
- zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- określenia skali oraz zakresu problemów uzależnień,
- zidentyfikowania skutków występujących problemów,

Przeprowadzone wśród mieszkańców badania ankietowe dotyczyły przede wszystkim ich ogólnej wiedzy i opinii na temat zjawiska uzależnień i przemocy, doświadczeń osobistych oraz spostrzeżeń wpływających z obserwacji najbliższego otoczenia.

Celem badania było przedstawienie wybranych problemów społecznych dotyczących Gminy Radłów w odniesieniu do opinii: dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej oraz osób pracujących w punktach sprzedaży napojów alkoholowych.

⁶ <http://parpa.pl/images/file/Raport%20ESPAD%202019%20POLSKA-rev.pdf>

Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego- będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji.

Przeprowadzona diagnoza oraz analiza danych umożliwiła:

- rozpoznanie sytuacji dorosłych mieszkańców gminy, ich opinii i postaw względem wybranych problemów społecznych,
- zapoznanie się z problemami uczniów w zakresie postaw i doświadczeń związanych z zagrożeniem związanym z alkoholem, narkotykami, papierosami oraz przemocą rówieśniczą lub domową oraz uzależnieniami behawioralnymi,
- poznanie doświadczeń sprzedawców napojów alkoholowych związanych z wykonywanym przez nich zawodem, w szczególności sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim lub nietrzeźwym.

Badania realizowane na terenie Gminy Radłów pozwoliły na wyciągnięcie następujących wniosków:

- 1) Skala uzależnień chemicznych wśród dorosłych oraz dzieci i młodzieży nie przybiera dużych rozmiarów, jednak należy prowadzić dalsze działania profilaktyczne.
- 2) W Gminie Radłów nie obserwuje się wysokiego wskaźnika osób, które mogą być uzależnione od hazardu. Jedynie kilku ankietowanych, parę razy grało na automatach lub w salonach gier, brało udział w płatnych konkursach oraz wiele razy obstawiało zakłady bukmacherskie. Większość osób nigdy nie korzystała z takich miejsc oraz nie obstawiała zakładów bukmacherskich.
- 3) Istotnym problemem w gminie jest również problem przemocowy. Wśród ankietowanych mieszkańców przemocy doświadczyło 23,00% dorosłych osób. Zdecydowana większość z nich doświadczyła przemocy psychicznej (82,61%), natomiast 56,52% osób doświadczyło przemocy fizycznej. 14,00% ankietowanych osobiście stosowało przemoc wobec innych osób.
- 4) Problem przemocowy jest widoczny również wśród uczniów szkół podstawowych – 36,73% z nich przyznało, iż doświadczyło przemocy, wśród tych osób 61,11% to osoby, w stosunku, do których przemoc tę stosowali koledzy ze szkoły. Dodatkowo 35,71% ankietowanych twierdzi, że w ich szkole występuje zjawisko przemocy. Wskazuje to jednoznacznie na to, iż problem przemocy rówieśniczej jest obecny wśród szkół na terenie Gminy Radłów.
- 5) Badania pokazują, iż uczniowie nie wiedzą, czym jest zjawisko uzależnień behawioralnych.

Czynniki wpływające na sięganie po substancje odurzające:

- 1) Badania dowiodły, że jeśli chodzi o kontakt z substancjami uzależniającymi, to płeć ma niewielkie znaczenie statystyczne. W przypadku uczniów, istotną rolę odgrywają rówieśnicy. To oni przede wszystkim nakłaniają się wzajemnie do sięgania po substancje uzależniające. Dane pokazały, że uczniowie palą papierosy, piją alkohol, czy też sięgają po narkotyki podczas imprez towarzyskich, robią to by zaimponować innym oraz będąc pod presją znajomych. W związku z tym można wysunąć wniosek, że presja rówieśników oraz obawa przed byciem odrzuconym przez grupę skłania tych młodych ludzi do zażywania substancji psychoaktywnych.

- 2) Istotnym czynnikiem mającym wpływ na kontakt uczniów ze środkami odurzającymi jest rodzina. Atmosfera w domu oraz problemy, które występują w rodzinie odgrywają ogromną rolę w kontaktach uczniów z substancjami odurzającymi, ale także mają wpływ na dorosłe ich życie. Należy zwrócić uwagę, iż problemem jest także współczesny styl życia – rodzice nie mają czasu dla dzieci, zostawiając je tym samym same sobie. W efekcie są one osamotnione, nie mają wsparcia i za pomocą środków uzależniających szukają ucieczki od wszystkich problemów.

Na potrzeby niniejszego Programu w listopadzie **2024 r. wśród uczniów wszystkich szkół podstawowych z terenu Gminy Radłów przeprowadzono badania ankietowe** - w celu ponownej oceny wiedzy, postaw i problemów uczniów wobec uzależnień. Badanie to służyć miało planowaniu i aktualizacji kierunków realizowanych w roku ubiegłym działań profilaktycznych oraz identyfikację i wybór problemów wymagających interwencji w 2025 r.

Tematyka poruszanych w kwestionariuszu ankiety zagadnień dotyczyła uzależnień behawioralnych oraz uzależnienia od alkoholu, narkotyków, papierosów jak i Internetu.

Anonimowa ankieta przeprowadzona została wśród uczniów klas piątych, szóstych, siódmych i ósmych. Ankietę wypełniło 283 uczniów (146 dziewczyn i 137 chłopców) w wieku 11-12 lat- 147 uczniów, w wieku 13-15 lat -136 uczniów..

Jak wynika z przeprowadzonych badań 9,5 % spośród ankietowanych uczniów zadeklarowało, że ma już za sobą próbę picia alkoholu, w tym aż 77% poniżej 12 roku życia, Najczęściej wymienianymi powodami sięgania po alkohol była ciekawość oraz chęć zaimponowania innym.

Kolejna z poruszanych w ankiecie kwestii dotyczyła okoliczności spożycia po raz pierwszy alkoholu. Zdecydowana większość (50%) uczniów, których dotyczył ten problem zadeklarowała, że miało to miejsce w trakcie uroczystości rodzinnej.

W kwestii zbadania świadomości uczniów co do możliwości zaopatrzenia się w alkohol w gminie Radłów – zdecydowana większość (62%) zadeklarowała, że nie ma takiej wiedzy, 22 % uznała to za trudne, 16% uczniów uważa natomiast, że łatwo jest zdobyć alkohol. Także zdecydowana większość (59%) uczniów deklaruje, że nie ma wiedzy w jaki sposób młodzież w ich otoczeniu może wyposażyć się w alkohol. Wśród wskazywanych możliwości uczniowie wskazywali głównie zakup przy pomocy starszych kolegów, podkradanie rodzicom w domu , prośenie o zakup ludzi w okolicach sklepu. Najmniej uczniów wskazało możliwość samodzielnego zakupu i rodziców.

Wśród głównych motywów sięgania po alkohol – w opinii uczniów dominuje ciekawość i chęć zaimponowania innym. W dalszej części uczniowie wskazywali na wpływ alkoholu na lepszą zabawę, obawę przed odrzuceniem, poszukiwanie wrażeń. Najmniej popularnym motywem okazało się natomiast świętowanie okazji.

Kolejnym z diagnozowanych za pomocą badania ankietowego problemów były narkotyki. Jak wynika z badań 99 % ankietowanych uczniów deklaruje, że nigdy nie sięgali po narkotyki/dopalacze. Uczniowie, którzy zadeklarowali ich pożycie jako główną okoliczność wskazywali w gronie znajomych i wycieczkę szkolną.

W kwestii zbadania świadomości uczniów co do możliwości zaopatrzenia się w narkotyki/dopalacze w gminie Radłów zdecydowana większość uczniów (56%) nie ma wiedzy, co do możliwości ich zdobycia. 36 % uczniów deklaruje, że to trudne, natomiast jedynie 8 % uważa, że nie miałoby trudności z ich zdobyciem.

Zdecydowana większość bo aż 85 % uczniów deklaruje, że nie zna miejsc w gminie Radłów, w których można dostać narkotyki/ dopalacze. Wśród takich miejsc uczniowie deklarują dyskoteki/festyny, szkołę. 5 % uczniów deklaruje, że zna konkretną osobę, u której

może je zakupić. W przypadku motywacji sięgania po narkotyki/dopalacze sytuacja przedstawia się podobnie jak w przypadku alkoholu- dominuje ciekawość, chęć zaimponowania innym, poszukiwanie wrażeń, lepsza zabawa, lęk przed odrzuceniem. Najmniej uczniów wskazuje na świętowanie okazji.

Kolejny z diagnozowanych w badaniu ankietowym problemów dotyczył nikotynizmu. Aż 20 % ankietowanych uczniów zadeklarowało, że papierosy palą koledzy z klasy bądź szkoły. Jednocześnie 90 % uczniów deklaruje, że nigdy nie paliło papierosów. 2% wskazuje na palenie w wieku 13-15 lat, 4,5% w wieku 10-12 lat.

W ankiecie poruszono także temat uzależnień behawioralnych. Zdecydowana większość bo aż 76 % deklaruje, że nie wie czym one są. W kwestii korzystania z Internetu – 45 % uczniów deklaruje, że spędza w nim od 1- 3 godzin dziennie. Od 3 do 6 godzin dziennie wskazuje aż 20 % uczniów, natomiast powyżej 6 godzin dziennie 12 % uczniów. Wśród motywów korzystania z Internetu dominują kontakty ze znajomymi, granie w gry on line, nauka. Dużą popularnością cieszy się także prowadzenie kont w mediach społecznościowych, nagrywanie tik-toków.

Uczniowie zapytani także zostali o formę oddziaływań profilaktycznych, którą są najbardziej zainteresowani. Wśród odpowiedzi dominują zajęcia warsztatowe z różnego rodzaju specjalistami (psycholog, pedagog), półkolonie profilaktyczne, w dalszej części spektakle lub musicale profilaktyczne, spotkania z przedstawicielami policji.

Głównie wnioski z przeprowadzonych wśród uczniów badań:

- uzależnienia od narkotyków stanowią najmniejszy problem wśród uczniów szkół podstawowych z obszaru gminy Radłów;
- obszarem wymagającym szczególnej uwagi w kontekście planowanych oddziaływań profilaktycznych względem dzieci i młodzieży w 2025 r. są uzależnienia cyfrowe oraz uzależnienia od papierosów;
- uwagi wymaga zwiększenie świadomości społecznej wśród mieszkańców (rodziców)- odnośnie pierwszej inicjacji alkoholowej, która zgodnie z wynikami badań najczęściej ma miejsce w środowisku rodzinnym;
- w planowaniu oddziaływań profilaktycznych, w trosce o ich skuteczność należy uwzględnić także preferencje uczniów co do ich formuły (zajęcia warsztatowe ze specjalistami, półkolonie profilaktyczne).

IV. CELE, ZADANIA

Celem głównym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Radłów na 2025 r. jest ograniczenie szkód zdrowotnych, zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież- w szczególności cyberuzależnień.

Cel główny realizowany będzie w obszarach:

1. Profilaktyki uniwersalnej – adresowanej do wszystkich mieszkańców gminy Radłów (dzieci, młodzieży i dorosłych) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji

- psychoaktywnych.
2. Profilaktyki selektywnej – adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
 3. Profilaktyki wskazującej – adresowanej do grup lub osób, które wykazują symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia; redukcja szkód.
 4. Terapii – obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem.
 5. Rehabilitacji – readaptacji społeczna poprzez wsparcie psychologiczne, socjalne i społeczne.

Cel główny realizowany będzie poprzez:

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie oraz dostępności usług terapeutycznych i pomocowych;
- zapewnienie wsparcia psychologicznego, społecznego, terapeutycznego osobom uzależnionym i im rodzinom, w szczególności dzieciom i młodzieży;
- wzmacnianie czynników chroniących i motywujących zwiększając ofertę programów profilaktycznych w szkołach, placówce wsparcia dziennego, zajęciach pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącą rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie;
- współpracę z organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami pożytku publicznego w obszarze profilaktyki i rehabilitacji uzależnień;
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integrowanie ze społecznością lokalną osób uzależnionych i ich rodzin.
- zapewnianie działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radłowie;
- ograniczanie dostępu do alkoholu w Gminie Radłów.

Redukowanie wpływu czynników ryzyka oraz wzmacnianie czynników chroniących odbywać się będzie z wykorzystaniem wiodących strategii profilaktycznych, a więc takich, których zastosowanie w programie przynosi pożądane i udokumentowane w badaniach zmiany w zachowaniu młodych ludzi, tj. w szczególności rozwijanie umiejętności życiowych, wspieranie rozwoju rezyliencji, edukacja normatywna a także rozwijanie kompetencji rodzicielskich i budowanie więzi.

Cel realizowany będzie poprzez realizację zadań przedstawionych w tabeli poniżej:

ZADANIA

GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2025 r. DLA GMINY RADŁÓW

Lp.	Zadania wynikające z ustawy	Sposób realizacji	Wskaźniki realizacji zadania
I	ZADANIA MERYTORYCZNE		
1.	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.	1.1 Współpraca z instytucjami świadczącymi pomoc w zakresie leczenia osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem i współuzależnionych tj: Ośrodek Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia, Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia, Oddział Dzienny Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia, Poradnia Zdrowia Psychicznego. 1.2 Ponoszenie kosztów związanych z wydaniem opinii przez biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. 1.3 Pokrywanie opłat związanych z kierowaniem wniosków do Sądu Rejonowego w Tarnowie w sprawie zastosowania obowiązku leczenia odwykowego wobec osób, u których podejrzewa się uzależnienie. 1.4 Zakup materiałów niezbędnych do obsługi realizacji Programu w tym materiałów potrzebnych do funkcjonowania Punktu Informacyjno -Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i członków ich rodzin z terenu	a) Liczba osób, którym udzielono porad w zakresie uzależnień i innych problemów pokrewnych w Punkcie Informacyjno- Konsultacyjnym. b) Liczba osób skierowanych do badania przez biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia. c) Liczba wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego w Tarnowie w celu wydania zobowiązania do leczenia odwykowego. d) Liczba szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych . e) Liczba zakupionych materiałów dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych .

		Gminy Radłów. 1.5 Zakup materiałów informacyjno-edukacyjnych dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radłowie, a także podnoszenie ich kwalifikacji poprzez szkolenia. 1.6 Prowadzenie Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego dla osób uzależnionych współuzależnionych. 1.6.1 Zatrudnienie terapeuty uzależnień, psychologa. 1.6.2 Finansowanie bieżących kosztów utrzymania Punktu Informacyjno- Konsultacyjnego (materiały biurowe, sprzęt komputerowy, programy komputerowe, kalibracja alkomatu i inne wydatki związane z obsługą GKRPA).	
2.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe/ narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.	2.1 Zapewnienie dostępności do porad świadczonych przez terapeutę uzależnień dla osób współuzależnionych, dotkniętych przemocą w rodzinie- dorosłych i dzieci w ramach działania Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego. 2.2 Zapewnienie dostępności pomocy psychologicznej dla dorosłych oraz uczniów szkół z terenu gminy, dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym/ narkotykowym lub zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dla dzieci i młodzieży przejawiającej symptomy niedostosowania społecznego, zaburzenia zachowania, trudności w adaptacji emocjonalnej w ramach działania Punktu Informacyjno- Konsultacyjnym. 2.3 Zwiększenie wiedzy i świadomości społecznej na temat uzależnień i przemocy, sposobów właściwego reagowania na przemoc i możliwości uzyskiwania pomocy poprzez opracowywanie, zakup i	a) Liczba udzielonych porad w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym. b) Liczba dzieci korzystających ze wsparcia Placówki Wsparcia Dziennego. c) Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych. d) Liczba przeprowadzonych szkoleń, spotkań, warsztatów. e) Liczba zakupionych materiałów edukacyjnych.

		dystribucję materiałów informacyjno- edukacyjnych dla klientów Punktu Informacyjno- Konsultacyjnego, MGOPS w Radłowie oraz pozostałych organizacji, instytucji, placówek oświatowych działających w obszarze wspierania rodziny, placówek oświatowych (zakup ulotek, broszur, plakatów, prenumerata czasopism itp.) oraz organizowanie w tym zakresie spotkań, szkoleń, prelekcji. 2.4 Organizowanie szkoleń, konferencji, warsztatów oraz spotkań w zakresie rozpoznawania i przeciwdziałania zjawisku uzależnień oraz przemocy. 2.5 Organizowanie spotkań, warsztatów dla rodziców, opiekunów i członków rodzin, mających na celu wzmocnienie więzi rodzinnych i lepszą komunikację interpersonalną. 2.6 Prowadzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, zapewniającej zajęcia opiekuńczo-wychowawcze, zajęcia socjoterapeutyczne, wsparcie psychologiczne, logopedyczne, zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe w procesie uczenia się przez całe życie.	
3.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom	3.1 Organizowanie i finansowanie programów, spektakli profilaktycznych, dla dzieci, młodzieży, rodziców z zakresu kształtowania kompetencji społecznych, propagowania zdrowego stylu życia- jako czynników chroniących oraz z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym- ze szczególnym uwzględnieniem programów rekomendowanych przez System Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego –	a) Liczba zorganizowanych profilaktycznych zajęć pozalekcyjnych/socjoterapeutycznych/sportowych/ rekreacyjnych. b) Liczba zorganizowanych szkoleń, warsztatów, konferencji, kursów. c) Liczba przeszkolonych pedagogów, wychowawców, nauczycieli i pozostałej kadry merytorycznej pracującej z dziećmi i młodzieżą. d) Liczba rodziców biorących udział w warsztatach/ szkoleniach.

	behawioralnym, w szczególności wśród dzieci i młodzieży – w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.	(Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom) zgodnie z zapotrzebowaniem zgłaszanym przez placówki oświatowe oraz placówki działające w obszarze wspierania rodziny z terenu Gminy Radłów. 3.2 Finansowanie/dofinansowanie szkoleń i kursów dla nauczycieli, pedagogów, rodziców w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i profilaktyki uzależnień behawioralnych. 3.3 Dofinansowywanie działalności profilaktycznej w placówkach oświatowych: pogadanki, wykłady, prelekcje dla dzieci i młodzieży o tematyce zagrożeń wynikających z sięgania po używki oraz zagrożeń wynikających z uzależnień behawioralnych. 3.4 Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzegania zakazu sprzedaży osobom poniżej 18 roku życia. 3.5 Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych. 3.6 Finansowanie (dofinansowanie) organizacji letniego lub/i zimowego wypoczynku dla dzieci i młodzieży podczas, którego będą realizowane zajęcia profilaktyczne / socjoterapeutycznych. 3.7 Organizowanie, współorganizowanie lub dofinansowanie akcji profilaktycznych typu: festyny, ogniska, wycieczki, spotkania okolicznościowe, konkursy poruszające problem uzależnień, i przemocy a przez to promowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież.	e) Liczba zakupionych materiałów informacyjnych i edukacyjnych dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałaniu narkomanii oraz innych problemów społecznych, przeznaczonych na potrzeby prowadzonej działalności profilaktycznej/ pozostałych pomocy dydaktycznych i technicznych do realizacji zajęć. f) Liczba zorganizowanych imprez o charakterze profilaktycznym. g) Liczba dofinansowanych obozów, wycieczek, form letniego/zimowego wypoczynku. h) Liczba dofinansowania pozalekcyjnych zajęć sportowych. i) Liczba kampanii społecznych, w których Gmina brała udział. j) Liczba przeprowadzonych diagnoz/ekspertyz.
--	--	--	--

	3.8 Finansowanie dożywiania dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, narażonych na wykluczenie społeczne, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. 3.9 Wsparcie i dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych- odwołujących się do strategii profilaktycznych (np. osobistych decyzji abstynenckich, przekonań normatywnych) oraz wzmacniających czynniki chroniące, zwłaszcza poprzez ukazywanie autorytetów promujących wzorzec trzeźwości (trenera, znanych sportowców, nauczycieli wychowania fizycznego itp.) i rozwijanie zainteresowań, z wyraźnym określeniem norm zachowania w różnych sytuacjach (postawa wobec używek, rozwiązywanie konfliktów, eliminowanie przemocy). 3.10 Organizowanie, realizowanie i finansowanie szkoleń, konferencji, lokalnych kampanii, warsztatów dla nauczycieli, pedagogów, wychowawców, policjantów, członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy, pracowników socjalnych, Członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych., osób pracujących z osobami uzależnionymi w Punkcie Konsultacyjnym w celu zwiększenia kompetencji w zakresie pracy przeciwdziałania przemocy lub/i uzależnień. Finansowanie kosztów organizacji wydarzeń, w szczególności wynagrodzeń instruktor, trenerów, prelegentów, zakupu materiałów promocyjno-informacyjnych. 3.11 Informowanie o dostępności usług	
--	--	--

	terapeutycznych i pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz prowadzenie powszechnej edukacji w zakresie wiedzy o szkodliwości alkoholu (w tym edukacja w zakresie FASD- Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych) i innych substancji uzależniających oraz zagrożeniu uzależnieniami behawioralnymi (hazard, Internet), w tym wykorzystując tablice informacyjne/ ulotki/ strony www i media społecznościowe, udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców (konferencje, szkolenia, warsztaty, eventy); wykonanie i zakup materiałów profilaktycznych: prasa i książki specjalistyczne, broszury, plakaty, druki ulotne, nagrody w konkursach i zawodach oraz inne materiały informacyjne, edukacyjne i promocyjne. 3.12 Współpraca z Kościołem Katolickim oraz organizacjami religijnymi z terenu Gminy Radłów w promowaniu trzeźwych obyczajów wśród dzieci i młodzieży. 3.13 Dofinansowanie działań profilaktycznych podejmowanych przez organizacje i stowarzyszenia mające w statucie zadania dotyczące profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy domowej. 3.14 Udział i dofinansowanie kampanii profilaktycznych o zasięgu lokalnym lub ogólnopolskim. 3.15 Monitorowanie skali problemów alkoholowych w środowisku lokalnym poprzez przeprowadzenie diagnoz lub ekspertyz samodzielnie, bądź zlecając je	
--	---	--

		profesjonalnym instytucjom, pozwalającym ocenić aktualny stan problemów alkoholowych. 3.16 Zakup, utrzymanie i serwisowanie ogólnodostępnego sprzętu ratującego życie, w tym osobom w zapaści alkoholowej lub narkotykowej.	
4.	Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych/ narkotykowych.	4.1 Wspieranie materialne i edukacyjne instytucji, organizacji pozarządowych zajmujących się rozwiązywaniem problemów uzależnień alkoholowych, narkotykowych, behawioralnych. 4.2 Zlecanie zadań z zakresu Gminnego Programu Profilaktyki organizacjom samorządowym. 4.3 Wspomaganie działalności organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego realizujących programy profilaktyczne o charakterze uniwersalnym i selektywnym, organizujących czas wolny, promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania czasu przez rodziny, dzieci i młodzież. Wzmacnianie czynników chroniących i motywujących do większej aktywności w życiu społecznym. 4.4 Wspieranie programów, kampanii promujących zdrowy styl życia, realizowanych przez instytucje i podmioty pozarządowe współpracujące w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych. 4.5 Współpraca z profesjonalnymi instytucjami służącymi rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz parafiami i komisariatem policji itp.	a) Liczba współpracujących organizacji pozarządowych i innych podmiotów w zakresie profilaktyki uzależnień. b) Liczba wspartych działań profilaktycznych zorganizowanych przez organizacje pozarządowe/ instytucje. c) Liczba zakupionych prenumerat, czasopism i literatury. d) Liczba zleconych zadań organizacjom pozarządowym.
5.	Podjęmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów art. 13¹ ust. 1	5.1. Kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych, której przedmiotem jest przestrzeganie zasad obrotu napojami alkoholowymi, określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości	a) Liczba skontrolowanych punktów sprzedaży napojów alkoholowych. b) Liczba podjętych interwencji w związku z naruszeniem wyżej cytowanych przepisów.

	oraz art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w tym: a) przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim, nietrzeźwym, na kredyt, pod zastaw, b) przestrzeganie nakazu umieszczania w miejscach sprzedaży informacji o szkodliwości spożywania napojów alkoholowych, c) przestrzeganie zakazu reklamy alkoholu. 5.2. Podejmowanie interwencji w stosunku do osób prawnych i fizycznych łamiących ustawę, zakaz sprzedaży alkoholu nieletnim, nietrzeźwym, na kredyt i pod zastaw.	
--	---	---	--

V. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radłowie oraz finansowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2025 r. dla Gminy Radłów.

1. Burmistrz Radłowa realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2025 r. dla Gminy Radłów powierza powołanemu Pełnomocnikowi.
2. Ustala się wynagrodzenie dla Przewodniczącego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w kwocie 350,00, słownie: trzysta pięćdziesiąt 00/100 zł brutto miesięcznie.
3. Ustala się dla pozostałych Członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radłowie wynagrodzenie w kwocie 300,00zł, słownie: trzysta 00/100 brutto miesięcznie.
4. Wynagrodzenie określone w pkt 1 i 2 nie przysługuje za miesiąc, w którym nie odbyło się posiedzenie Komisji lub Przewodniczący Komisji oraz Członek Komisji nie brał udziału w posiedzeniu.
5. Wynagradzanie wypłacane jest na podstawie listy obecności.
6. Wynagrodzenie przysługuje również Przewodniczącemu i Członkom Komisji za przeprowadzoną kontrolę placówek handlowych.
7. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radłowie przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową na zasadach określonych w rozporządzeniu dotyczącym zasad ustalania oraz wysokość należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju z zastrzeżeniem, iż podróżą służbową jest wykonywanie zadań przez Członków Komisji określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2025 r. dla Gminy Radłów, poza miejscowością Radłów.

VI. Finansowanie Programu:

1. Zgodnie z art. 18 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi na realizację zadań zawartych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania

Narkomanii na 2025 r. dla Gminy Radłów przeznacza się dochody z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży.

2. W 2025 r. planowana wysokość dochodów z tytułu opłat za wydane zezwolenia wynosi 124 000,00 zł, słownie:(sto dwadzieścia cztery tysiące 00/100).
3. Gospodarkę finansami określa preliminarz wydatków na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2025 r. dla Gminy Radłów stanowiący załącznik do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2025 r. dla Gminy Radłów.

VII. Warunki realizacji i monitoring „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2025 r. dla Gminy Radłów.

1. Osobą odpowiedzialną za realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2025 r. jest powołany Pełnomocnik.
2. W realizacji Programu uczestniczy Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, stosownie do jej właściwości określonej w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.).
3. Monitoring Programu będzie prowadzony w ciągu roku na bieżąco. Ocena realizacji Programu zostanie dokonana na podstawie rocznego sprawozdania sporządzonego w oparciu o informacje otrzymane od współdziałających realizatorów i partnerów.

Załącznik do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2025 r.

PRELIMINARZ WYDATKÓW NA REALIZACJĘ GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

**I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII NA 2025 r.**

Lp.	Nazwa zadania	Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadań		
		Przeciwdziałanie alkoholizmowi	Przeciwdziałanie narkomanii	Razem
1	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.	15000,00	550,00	15550,00
2	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe/ narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.	8000,00	550,00	8550,00
3	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności wśród dzieci i młodzieży – w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.	43000,00	1200,00	44200,00
4	Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych/ narkotykowych.	20000,00	1700,00	21700,00
5	Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów art. 13 ¹ ust. 1 oraz art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	2000,00	00,00	2000,00

6	Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji. ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz finansowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2025 r.	32000,00	0,00	32000,00
	Razem	120 000,00	4 000,00	124000,00